

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 25 (133).

5. juulil 1924 a.

IV. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
 poole aastas 400.—
 weerand aastas 200.—

Üksik nummer maksab Mk. 20.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetuse ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 103.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 3000.— | 1/4 lehek. Mk. 800.—
 1/2 1500.— | 1/8 400.—
 1/3 1000.— | 1/16 200.—
 1/32 lehek. Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksew arwe Eesti panga Tall. osak. nr. 543

Sisu: 1) Eksterritoriaalsusest. 2) A. Liit, Kuritegude jälgimine. 3) Piiriwalwe 1923 a. tegewuse aruanne.
 4) M. Morrison, Endisest mõisapolitsei. 5) Ametlik osa. 6) Esperanto alalt. 7) Kuulutused.

Eksterritoriaalsusest.

Üldise reeglina ulatub riigi wõim kõikide tema maa-alal wiibivate isikute ning seal olewate asjade kohta. Selle üldreegli alla ei kuulu isikud ja asjad, mis rahwuswahelises läbikäimises tunnustatud eksterritoriaalseteks.

Eksterritoriaalseks loetakse kõige esiteks wõeral pinnal wiibiwat riigipead. Selle rahwuswaheliste kommete põhjal wäljakujunenud õiguse aluseks on oletus (fiktsioon), nagu jääks riigipea ka wäljamaal wiibides oma riigi territooriumile. Eksterritoriaalsus awaldub esiteks tema isiku puutumatuses. Rahu ajal loetakse riigipea wäljamaal wiibimise ajal puutumatuks, pühaks (sacrosanctus) ning ainult äärmi-

ne tarwidus õigustab tema wastu wõimu tarwitamist. Teiseks ei kuulu riigipea wäljamaal wiibides kohaliku riigi kohtu wõimu alla ning ei kuulu järjelikult ka seal makswate õiguse normide alla. Puutumatuks loetakse ka wõera riigipea korter, samuti ka selles korteris olewad asjad. Maksudest ja lõiwude maksimisest on riigipea wabastatud niwõrd, kuiwõrd need maksud ja lõiwud kannawad isiklist loomu ning millede wõtmise puudutaks riigipea kui sarnase wäärilikkust. Kõik teised maksud aga, nagu posti-, telegraafi-, tempelmaks ostumüügi lepingute pealt ine. maksetakse riigipea poolt ühel alusel kohalikkude kodanikkudega. Kui riigipeal wõeras riigis on

**„Eesti Politseilehe“ toimetuse ja talituse
 telefon on nüüdsest peale nr. 103
 (mitte enam nr. 515).**

kinniswara, siis kuulub ta kõigis kinniswarasse puutuwates asjades kohalikkude kohtute alla.

Mõned autorid rahwuswahelise õiguse alal laiendawad eksterritoriaalsuse õiguse ka riigipea perekondade peale. Teised aga, näiteks, Martens, eitawad sarnast eksterritoriaalsuse õiguse laiutamist. Liszt arwab, et eksterritoriaalsuse õigus on ka riigipea perekonna liigetel samuti ka teda wäljamaal saatwatel isikutel; seda õigust kasutab ka monarki abikaasa, kes riiklistel ülesannetel wäljamaal ei reisi (näiteks terwiswetel wiibides), kuid seda ainult rahwuswahelisest wiisakusest.

Eksterritoriaalsuse õigus on ka diplomaatilistel esitajatel. Saadikud kõikides astmetes ja klassides kasutawad eksterritoriaalsuse õigust samas ulatuses kui riigipea. Temaga ühes kasutawad seda õigust temaga ühes elawad perekonna liikmed, samuti ka saatkonna liikmed, sinna hulka arwates sõjawäelisi ja tehnilisi attaché'sid ning tähendatud isikute perekonnad. Eksterritoriaalsuse õiguse kaitse ulatab ka saatkonna ametnikkude personaali peale, nagu sekretärid, kantseleiteenijad jne. ning lõpuks ka saatkonna teenijate peale, kui wiimased mitte selle riigi alamad ei ole, kus saatkond asub.

Samuti kui riigipeagi eksterritoriaalse seisukorra juures ei ole priwiligeeritud seisukorras mitte üksi saadiku isik, waid ka maja on puutumatu, kus saatkond asub; samuti on puutumatud selles majas wõi maja hoowis olewad asjad. Warematel aegadel, XVI—XVII aastasajal, anti saatkonna maja puutumatusle nii laialdane tähendus, et maja alust maad ei arwatud kohaliku riigi päralt olewaks, waid loeti selle riigi territooriumiks, kelle saatkond majas asus. Ühes majaga arwati harilikult terve see linnajagu, kus saatkonna maja asus, kohaliku wõimu piiridest wäljakuuluwaks ning käis saadiku piiramatute korralduste wõimkonda. Selle tõttu kujutas niisugune linnajagu warjupaika kohaliste wõimude poolt tagaeta watele ning oli õieti nagu riigikeseks riigis. Kuid niisugune olukord, mis wahekorda riikide wahel terawaks ajas, leiti lõpuks siiski hädaohtlik olewat, sest tihti tulid ette juhtumised, kus just sarnastes eksterritoriaalpaikades wandeseltslasi kohaliku riigi wastu warjati.

Kuritarwitused, millele warju pakkus see linnajao wabadus (franchise des quartiers) sundisid lõpuks riike selle õiguse

wastu kõige energilisemaid samme astuma. Otsustati niisuguseid saadikuid üldse mitte wastu wõtta, kes warem linnajao wabaduse õigusest lahti ei ütelnud. Juba XVII aastasajal enamjaos riikides seda õigust ei tunnustatud ehk tunnustati piiratud kujul. Kõige kauem püsis see õigus Roomas, kus waatamata paawstide poolt ettewõetud abinõude peale linnajao wabadus lõpulikult sai ära kaotatud alles 1677 aastal.

Linnajao wabaduse kadumise järele jäi diplomaatilistele esitajatele saatkonna maja eelpoolnimetatud puutumatus (franchise de l'hotel), millega seotud oli warjupaiga õigus, mis isegi nende sõiduriistade peale ulatas. Kuid ka niisugusel näol käis ta wastu kohaliku riigi territoriaalwõimule ning riigid astusid warjupaiga õiguse wastu wälja. Waatamata kõige peale, ei ole aga kuni wiimase ajani kõik riigid saatkonna puutumatuslega seotud warjupaiga õigusest loobunud, mida näitab hiljutine tüli Wene ja Saksamaa wahel sellepärast, et Saksa politseiwõimud Wene Berliini kaubanduslise esituse majas läbiotsimisi toime panid.

Peale ülalnimetatute loetakse weel eksterritoriaalseteks:

a) wäljamaa riigi sõjawäeosad, samuti ka wäljamaa riigi laewad;

b) mõnede rahwuswaheliste komisjonide personaalid, kellele antud piiratud territoriaalne õigus, nagu rahwuswahelised jõgede ning sanitaarkomisjonid jne.

c) Haagis asuwa wahekohtu alalise palati liikmed, samuti ka rahwuswahelise priisikohtu liikmed, kellel Haagi konwentsiooni põhjal ametikohuste täitmisel diplomaatiliste esitajate õigused.

d) ristiuskuriikide alamad hommikumaadel; nõndanimetatud kapitulatsioonide põhjal on nad teatud määral kohaliku riigi territoriaalwõimu alt wabad;

e) paawst, kellega ristiuskuriigid kujunenud kombe järele, kui eksterritoriaalse isikuga ümber käiwad.

Kuidas politseil talitada välisesitustesse kuulurwate isikutega, see on ette nähtud politsei peawalitsuse ringkirjas 4. nowembrist 1922 a. nr. 5806, mille siin terweni toome:

§ 1. Välisriikide saadikud, esitajad, minister-residendid, diplomaatilised asjaõiendajad (chargé d'affaires), nõunikud (conseiller), sekretärid ja välisriikide saatkondade ja missioonide attasheed (attaché), nõndasama ka kõik mainitud isikute perekonna liikmed ei

allu Eesti Wabariigi kriminaal- ja tsiwiil-kohtutele. Neid isikuid ei wõi milgil juhtumisel arreteerida ja kinni hoida. Kui nemad on korda saatnud mingisuguse kuriteo, ehk nende kohta käib mingisugune rahaline nõudmine, siis tuleb sarnastes asjus üldises korras pöörata välisministeeriumi poole, ning ühtegi muud abinõu nimetatud isikute kohta politsei tarwitada ei wõi (Krim. kohtupid. sead. art. 229 ja Tsiw. kohtupid. sead. art. 225). Tsiwiil-nõudmist wõib tõsta Eesti Wabariigi kohtus välisriigi diplomaadi vastu sel iseäralisel juhtumisel, kui temal Eestis on liikumata warandus ehk kui tema kaubanduslisi wõi tööstuslisi operatsioone ajab ja sel korral ainult neis asjus, mis otsekoheselt ühenduses nimetatud waranduse wõi operatsioonidega.

Wälisriikide diplomaatide kohta ei maksa ka sõjariistade ja laskeriistade kandmise määrused.

Diplomaatilises ametiasutuses isikute tõenduseks tuleb lugeda kõiki nende käes olewaid dokumente, millest selgub nende ameti seisus, kõige pealt aga välisministeeriumi poolt wälja antud kaarte.

Käesolew artikkel käib kõigi nende isikute kohta, kes on diplomaatilise korpuse nimekirja kantud, ja need on: wälisriikide saadikud, esitajad, minister-residentid, diplomaatiliste asjade õendajad (chargé d'affaires), sekretärid, wälissaatkondade ja missioonide juure kuuluwad attasheed, niisama kõik siin ülesloetud isikute perekonna liikmed ja teised nende juures elawad isikud, kes diplomaatilise korpuse nimekirja kantud.

§ 2. Ruumid, kus wälisriikide saatkonnad ja missioonid asuwad, loetakse puutumatuks. Politseiwõimudel ei ole õigust neisse ruumidesse minna ilma wälisministeeriumiga läbirääkimata ehk ilma saatkonna ehk missiooni pea nõusolekuta.

Sel korral, kui saatkond oma asumiseks tarwita eraldi maja, siis loetakse puutumatuks see maja kõikide ruumidega.

Kui aga wälissaatkond ehk missioon üürib ainult ühe maja osa, siis käib puutumatus õigus kõikide ruumide kohta, mis saatkonna missiooni ehk selle asutuse pea nime peale üüritud.

Nõndasama loetakse puutumatuks kõik ruumid, mis käesolewa juhtnõõri § 1-ses nimetatud isikute nime peale ja nende isiklikuks tarwituseks üüritud, kui need ruumid ei ole üüritud nimetatud isikute poolt kaubandusliste wõi tööstusliste operatsioonide jaoks.

Kui neis ruumides, mis on wälisriikide saatkondade, missioonide ehk punkt 1. nimetatud isikute omandus ehk nende poolt üüritud, leidub tarwidus sarnaseks tegewuseks, mis kohtulikku wõi politseilikku iseloomu kannab, nagu näituseks läbiotsimised, (Krim. kohtup. sead. art. 360), kohtu kutsekirjade kätteandmine nimetatud ma-

jades ja ruumides asuwatele isikutele, kes küll ehk diplomaatilise ametkonna koosseisu ei kuulu (Krim. kohtupid. s. art. 229 ja 230, Tsiwiil kohtupid. sead. art. 225) jne., siis tuleb sel juhtumisel pöörata wälisministeeriumi poole.

§ 3. Puutumatuks loetakse ka diplomaatilise korpuse liikete liikumise abinõud, nagu sõiduriistad, autod, automobiilid jne.; kuid sõidumääruste rikkumise kordel wõiwad politsei wõimud neid sõiduriiste ehk automobiile kinni pidada ja tähelepanu pöörata sõidumääruste rikkumise peale.

Sõidumääruste rikkumise eest wastutusele wõtmist tuleb juhtida mitte isiku peale, kes diplomaatilise ametiseisusesse kuulub, waid tema kutsari ehk autojuhi peale. Sel juhtumisel, kui need wiimased asuwad majades, mis puutumatuks loetakse (§ 2), saadetakse neile trahwimäärusest teadaanne kätte wälisministeeriumi kaudu.

Kui automobiil ehk muu sõiduriist on wälisriikide diplomaatide poolt ainult üüritud, kuna nende omanikkudeks on isikud, kes ei kuulu diplomaatilise korpusesse ja ei ela ruumes, mis puutumatuks loetakse, wõib neid omanikke wastutusele wõtta nimetatud määruste rikkumistel üldise korra järele.

§ 4. Wälisriikide amet-konsulaatide ametnikudel, kes selle riigi alamad, kelle poolt sellesse ametisse määratud: pea-konsulitel, konsulitel, witse-konsulitel, nende asjade walitsejatel ehk sekretäridel, nõndasama ka isikutel, kes konsulaadi juure arwatud ja selle riigi teenistuses, ei ole isikliku puutumatus ja kohtuliku mitteallumise suhtes eesõigusilisel määral, nagu diplomaatide kohta eelpool nimetatud. Nemad ei käi sõjawäe korteri ja muude sõjawäe teenistusse puutuwate kohustuste alla ja on wabastatud otsekohesest isiklistest maksudest, liikumata waranduse maksudest ja kõikidest maakonna ja kogukonna maksudest, kuid ainult siis, kui neil wabariigi piires ei ole liikumata warandust, kui nemad ei kauple ehk ei ole tegewad mõnes muus ärilises wõi tööstuslikes ettevõttes. Wiimaste suhtes alluwad nemad sama maksuwõtmise korralduse alla, kui teised eraisikud.

Need isikud wõiwad wahi alla wõetud ehk wangi pandud saada ainult Krim. kohtupid. s. art. 201 ettenähtud süüteo asjades.

§ 5. Ruumid, kus asuwad konsulaadid ehk § 4 ülesloetud isikud, ei käi puutumatus õiguste alla. Täielikult puutumatuks loetakse ainult konsuli arhiivid, kui nad kõigist äri ja tööstuslistest asjust, mis konsul, witse-konsul ehk konsuli agendid toimetawad, täiesti lahutatud on. Politsei wõimud ei wõi aga milgil põhjusel ega milgil juhtumisel arhiivi läbiwaatamist ehk sinna kuuluwate paberite ärawõtmist toimetada.

§ 6. Välisriikide saatkondade ehk missioonide kantseleides teenivad isikud, nõndasama ka isikud, kes § 1 nimetatud isikute teenriteks, ei kuulu puutumata hülka. Ei käi ka puutumata

piirkonda nende asumise all olewad ruumid, wälja arwatud juhtumised, kui need ruumid käesolewa juhtnõõri § 2 järele puutumata on.

J. K.

Kuritegude jälgimine.

A. Liit.

(20. järg.)

Kirjeldamine. Were loikude asupaigad, kuju ja suurus täpselt ära mõõta, protokollis kirjeldada ja nendest joonistused walmistada. Sama maksab ka tilkade ja pritsmete kohta. Neid on kõige parem üles joonistada läbipaistwa paberi abil, joonistusel hoolega ära tähendades seintel, lae ja põrandal — seinte sihti. Muidugi oleks päewapildistamine siingi kõige otstarbekohasem abinõu, kuid ta on käsitataw ainult heledawärwilistel aluspindadel.

Proowide kaasa wõtmine. Harwa on wõimalik kohapeal ilma asjatundja abita kindlaks teha, et leitud tilgad ja pritsmed on tõepoolest werejäljed. Uhtlasi oleks hädaohtlik jätta tähendatud asjaolu ilma küllaldase walgustamiseta, kuna kaebtusafune kohtu ees wõiks seda oma kasuks tarwitada. Seepärast tulewad leitud märkidest proowid kaasa wõtta ja asjatundjate poolt laboratooriumis läbi katsuda lasta, kas need tõepoolest werd sisaldawad. Kui iganes wõimalik, wõetagu weremärgid ühes asjadega kaasa, mille küljes nad leidsid, asju nõnda sisse pakkides, et weremärgid tee peal maha ei õeruks. Kui weremärgid leiduwad laudpõrandal, palkidest seinal wõi puutuwede küljes, siis lõigatakse terawa peitli abil wiimaste küljest wastawas suuruses laastukesed wälja. Laastud olgu aga sedawõrd paksud, et nad wäljawõtmisel ei painduks, mille läbi weremärgid nende küljest wõiksid maha purneda. Kõige raskem on werepritsmeid ära wõtta krohwitud seinte küljest. Siin annab paremaid tagajärgi järgmine wiis: werepritsme peale kleebitakse gummiarabikumiga abil tüükide linast riidet ehk paremat sorti paberit ja lastakse täiesti kinni kuiwada. Siis kaabitsetakse noa tera otsaga kinnikleebitud koha ümber parajas sügawuses soon ja murtakse sama noa tera otsa abil sedawiisi eraldatud krohwitüük seinast wälja. Were peale sattunud gummiarabikum ei sega põrmugi jälje keemilist wõi mikroskoopilist läbikatsu-

mist. Ainult äärmisel korral, kui werepritsmed on näit. ahjupottide küljes, wõib neid peale kirjeldamist ja ülesjoonistamist puhta sileda paberi peale maha kaapida ja sel kujul laboratooriumisse toimetada. Muidugi ei jõuaks keegi kõiki werepritsmeid ükskhaawal kaasa wõtta ja seda pole ka nii hädasti tarwiski. Jatkub juba, kui igast pritsmete grupist wõetakse wälja mõned pritsmed. Mulla sisse imbunud weri tuleb ühes mullaga kaasa wõtta (poti, purgi, ämbri sees). Enne seda põrutatagu jälje läheduses paar korda kõwasti wastu maad, et ära peletada werdimeid ussikesi.

Meie krim.-politsei praktikast tuletame meelega järgmise juhtumise, kus werejäljed tähtsat osa etendasid:

Linna tänawal leiti kottitopitud laip wägiwalla märkidega, mis lagunemismärkide järele otsustades juba mitu päewa kusagil seisnud. Mõrtsukatöö kahtlus langes kellegi nooremehe peale, kuid puudusid tõendused. Nooremehe korteris pandi toime waatlus, kus juures leiti laua jalgade, seinapaberite ja põrandaharja harjaste küljest kuiwanud werepritsmeid. Toasolewa kapi sisemuses märgati kahtlasi plekke, millised sarnased ärapestud wereplekkidele. Waatlusandmete läbi kitsikusse aetuna tunnistas noormees oma süü üles. Ta oli ohwri omas toas ära tapnud, laiba kotti toppinud ja siis kappi asetanud, et teda hiliem parajal juhusel kõrwale toimetada. Ohwri peahaawast läbi koti imbunud werest jäänud plekid kapi seintele, millised roimar küll maha pesnud, kuid ometi wõidi neid tähelepanelikul waatlemisel märgata.

Ohwri weri kisendab mõrtsuka peale — wõrdle pühast kinjast Kaini ja Abeli lugu; nähtawasti osati juba tol ajal werest kui tummast tunnistajast lugu pidada.

Sperma (seemne) märgid tulewad arwesse kuritegude puhul, mis ühenduses sugulise wägiwalla tarwitamisega. Esinewad enamasti ärakuivanud plekkide näol ihu- ehk woodipesu küljes. Sperma

plekkidel on tihti iseloomulikud, terawalt joonistatud maakaarditaolised piirjooned, nad on halli, kollakat, mõnikord ka punakat värwi, mis äärtel tumedam ja wiitu langewa walguse all omapärase läikega. Arakuiwanud sperma plekid on karged, nagu tärgeldatud. Ohwri pesu ja riiete küljes toimetab sperma plekkide otsimist muidugi kohtuarst; ametnikul waid waja tema tähelpanu ainult selle tarwiduse peale juhtida, kui muud jälgimise andmed sugulise wägiwalla tarwitamise wõimalust oletada lasewad. Peale selle tuleb neid weel otsida mööbliriiete, waipade jms. küljest. Spermakahtlaste plekkidega asjad kokku rullida, nõnda et plekid sissepoole jääwad, ja ajawitmata laboratooriumi saata.

6. Kuuli jäljed.

Kuriteopaigal leiduwate kuuli jälgede (otsida seintes, laes, põrandas, wäljas — wälisseintes, lähedal käsawate puude tüwedes, okstes ine.) asupaigad täpsete mõõduandmete järele protokollis üles panna ja augu jämedus, kui see kokku tõmbunud ei ole, üles joonistada. On kuul läbi ehk hästi sügawale tunginud, siis augu järele ka kuuli iooksusihit kindlaks teha, milleks paraja jämedusega sirge, umbes 1½ jala pikkune kepikie üht otsapidi kuulialuku toppida ja siis ära mõõta, missuguse nurga all kuul seinu tunginud. Kui kepi sihis üles otsida kohad, kust rewolwriga sihtides rewolwri toru ja kepp ühe sirgjoone peale satuwad, siis wõib ligikaudu ka laskmise kohta ja laskia seisakut endale ette kuiutada. Lõpuks seinu kinnijäänud kuul peitli abil wälja raiuda, aga nii et ta selle juures wigastatud ei saaks. On aga kuul läbi seinu teise ruumi wõi koguni wälja tunginud, siis waja teda laskmise sihis hoolega otsida, sest kuuli järele wõib asianduria otsustada, missugust süsteemi laskeriista tarwitatud, tihti aga ka seda, kas leitud kuul kahtluseluse päralt olewast laskeriistast wälja lastud. Ühtlasi waadatagu ka järele, kas teopaigale maha ei ole jäänud nadrunikestad, millistel tarwitatud laskeriista kindlaks tegemiseks samuti suur wäärtus. Kuuli haawade otsimine ja hindamine ohwri küljes jäetagu kohtuarsti hooleks. Kerge tahma ja poolikult põlenud püssirohu terakaste ring kuuliaugu ümber tunnistab õige ligida maa nealt laskmist. Wiimast asiaolu tuleb eriti tähele panna ohwri küljes leiduwate laskehaawade juures.

7. Murdmise ja lõhkumise jäljed.

Purustatud ja wäljasaetud lukud, läbi puuritud ja -saetud uksetahwliid, sissetõugatud, plaastriga ehk kitti kõrwaldades wäljawõetud aknaklaasid, läbimurtud seinad, laed ja põrandad, lahtikangutatud kastid, kapid ja sahtlid, lahtilõigatud ehk läbisulatatud rahakapid — need on kõige igapäisemad lõhkumise ja murdmise jäljed, millistega jälgiija teopaigal kokku puutub. Neid uurides pangu jälgiija omale järgmised küsimused ette: kus, mida, kuidas, millega ja mis otstarbel lõhuti?

Kus ja mida nimelt lõhuti? Kõikide kuriteoga ühenduses tekkinud lõhkumise jälgede asupaigad protokollis täpselt registreerida. Ühenduses lõhkumiskoha ja -objektiga wõib muude koha-pealsete tingimiste tõttu esile kerkida weel rida huwitawaid küsimusi, näit. kas lõhkumise koht on walitud juhuslikult wõi kohalisi tingimisi hästi tundes (wiimasel juhtumisel — kes wargapoistest tunnewad kohalisi tingimisi ehk kas märgati mõni aeg enne teo toimimist kedagi „maad kuulamas“)? Kas lõhkumise koha ja -objekti walik (eriti ruumi sissetungimise puhul) ei lase aimata, et see wõis sündida sissetungija harjumuse ja wastawate abinõude omamise tõttu (teatawa määrani peawad elukutselised kuritegijad kinni kord juba walitud sissetungimise wiisist, warustades end nõuetawate tööriistadega; samuti on tähele pandud, et sissetungimise wiisi walikul ka kuritegija endine elukutse kaasa mõjub — endine lukusepp walib lõhkumise objektiks meelsamini lukud, tisler — uksetahwliid, müürsepp asub julgesti müüri kallale jne.)? Kas lõhkumisega wõis toime saada üks isik wõi pidi neid asjaolude kohaselt olema mitu? Kui kaugele umbes wõis kosta lõhkumise läbi sünnitatud kolin? Kas lõhkumist wõidi toimetada pimedas wõi oli tingimata waja kunstlist walgustust (kas on sellekohastest jälgedest näha, missugust walgustusabinõu nimelt tarwitatud)? Kas on lõhkumine ühes kohas pooleli jäetud ja teisal uuesti ette wõetud ja millised wõisid olla selle tõenäolised põhjused? jne.

(Järgneb.)

Piiriwalwe 1923 a. tegewuse aruanne.

1923 a. piiriwalwel täit tegewuse aastat piiril ja seega oma otsekoheste ülesannete täitmisel ei olnud. 1923 a. sai wormeeritud piiriwalwe, korraldatud wastawad õppused, mispärast koha peal asuwatel piiriwalwe osadel oli võimalik piiri ülewõtmisele kaitsewäelt asuda: Tallinna jaoskonnal — 14. märtsil, Läänemaa jaoskonnal — 19. märtsil, Pärnu jaoskonnal — 23. märtsil, Walga jaoskonnal — 29. märtsil, Narwa jaoskonnal — 25. aprillil, Petseri jaoskonnal — 15. mail, Peipsi jaoskonnal — 17. mail ja Tartu jaoskonnal — 17. mail. 20. maiks 1923 a. oli piiriwalwe poolt kogu Wabariigi piir kaitsewäelt üle wõetud ja oli võimalus oma otsekoheste ülesannete täitmisele asuda; sellega tuleb allpool toodud andmete juures silmas pidades, et need on praeguse piiriwalwe 1923 a. 7 kuu tegewuse tagajärjed. Piiriwalwe tegewuse üle parema ülewaate saamiseks on aruanne näidatud peajasjalikult tabelites, mis jaotatud 2 ossa: 1) piiriwalwe tegewus, ja 2) salajasest koosseisust ainult need osad, mis võimalik awaldada.

Piiriwalwe asutuste tegewus.

Piiriwalwe tegewus salakaubitsemise wastu wõitlemise alal.

1923 a. 7 kuu jooksul on piiriwalwe poolt tabatud salakaupa 98 juhtumisel, missugusest arwust 73 korral (74,5%) piiritust ja piirituse jookke. Üldse on piiriwalwe poolt piiritust tabatud 410711 liitrit. Jaoskondade järele on tabatud salakaupa järgmiselt:

1) Tallinna jaoskonnas	— 69 juhtumisel (70,4%)
2) Narwa	„ — 4 „ (4%)
3) Peipsi	„ — 1 „ (1%)
4) Tartu	„ — 3 „ (3,1%)
5) Petseri	„ — 2 „ (2,1%)
6) Walga	„ — — „ —
7) Pärnu	„ — 10 „ (10,2%)
8) Läänemaa	„ — 9 „ (9,2%)

Kokku: 98.

Sellest selgub, et suurem osa salakauba tabamise juhtumistest on olnud Tallinna jaoskonnas, s. o. merepiiril, kus piiritust kõige rohkem on katsetud sisse wedada. Suuremaks piirituse laadungi kinniwõtmiseks wõiks siin nimetada oktoobrikuul aruande aastal Baltiskis tabatud Saksa mootorpurjek „Nordikus I“, millel laadungiks oli 53.160 liitrit piiritust, 53,5 kasti konjakit, 5 kasti likööri ja 2 kasti whiskit ja Loksal tabatud m.-p. „Senta“ — 40.000 liitrit piiritust, 225 pudelit wäljamaa likööri, 573 pudelit Inglis whiskit, 285 pudelit wäljamaa konjakit, 148 pudelit Prantsuse wahuwiina, 11 pudelit wäljamaa madeirat, 268 pudelit Rootsi punshi, 19 pudelit arrakit, 934 wäljamaa sigarit. Mõlemate laewade laadung konfiskeeriti tolliwalitsuse poolt ja määrati kogusum-

mas trahwi 319.766.585 marka, kusjuures laewad trahwi kindlustuseks kinni peeti.

Salakauba tabamise juhtumiste arw jaoskondade ja kuude järele kujunes 1923 a. alljärgnewalt:

K u u d	Tallinna	Narwa	Peipsi	Tartu	Petseri	Pärnu	Läänemaa	Kokku
Märts	4	—	—	—	—	—	—	4
Aprill	3	—	—	—	—	—	—	3
Mai	—	1	—	1	—	3	—	5
Juuni	3	—	1	—	1	2	—	7
Juuli	11	1	—	—	—	—	1	13
August	10	—	—	1	—	1	—	12
September	14	2	—	—	—	1	—	17
Oktoober	9	—	—	1	1	1	1	13
November	7	—	—	—	—	1	7	15
Detsember	8	—	—	—	—	1	—	9
KOKKU	69	4	1	3	2	10	9	98

Kuna salakaubitsemine on olnud peajasjalikult merepiiril, ei ole Läti piiril Walga jaoskonna piirkonnas üldse salakaubitsemist olnud, mis seletaw sellega, et meie oma lõuna naabriga majandusliselt enam-wähem ühesuguses seisukorras oleme ja kaupade hinnawahe salakaubitsemisele ei awatlenud. Ka on Walga jaoskond kui niisugune likwideeritud 1. detsembrist m. a. arwates.

Piiriwalwe poolt aruande-aasta jooksul tabatud salakauba kohta on siiamani tolliwõimude poolt määratud peale kauba konfiskeerimise tollitrahwi 350.069.197 marka 85 p.

Tegewus paatide registreerimise alal.

Salakaubitsemise ärahoidmiseks toimetasiid piiriwalwe jaoskonnad merepiiril Peipsi ja Pihkwa järwedel aeru- kalameeste-paatide wõi wäiksemate laewade, mahutusega kuni 5 brutto register-tonnini, registreerimist, siseministri sundusliku määruse („R. T.“ nr. 75 — 1923 a.) põhjal, kusjuures aasta jooksul registreeritud paatidele tunnistusi sai wälja antud alljärgnewas arwus:

1) Tallinna jaosk.	— 1876
2) Narwa	„ — 182
3) Peipsi	„ — 914
4) Tartu	„ — 1629
5) Petseri	„ — 40
6) Pärnu	„ — 896
7) Läänemaa	„ — 3610

Kokku: — 9147

Tolli asjaajamise alal.

Kohtades, kus tolliasutused puuduwad, täitis piiriwalwe tolliameti ülesandeid kaubanimikirjade wäljaandmise alal. Piiriwalwe jaoskondades sai

kordoni ülemate poolt laewade ehk paatide välisõidu kohtadel, kus tolliasutusi ei ole ja laadungid Eesti rannäärsetesse kohtadesse määratud, tolli võimudega kokkuleppel kaubanimikirju välja antud alljärgnevas arvus:

- 1) Tallinna jaosk. — 108
- 2) Peipsi „ — 24
- 3) Tartu „ — 22
- 4) Pärnu „ — 206
- 5) Läänemaa „ — 184

Kokku: 544.

Seadusvastalise ülepiiri liikumise takistamise alal.

Piiriwalwe ülesandeks on üksiku piiriwalwe

corpuse seaduse § 271 põhjal tabada ülepiiri liikujaid, niisama ka neid isikuid, kellel wastaw sisse-ehk väljasõidu luba olemas, kuid kes neis kohtades katsuvad üle piiri käia, mis on ülekäimiseks keelatud ja karistada loata ülepiiri liikujaid „Riigi Teatajas“ nr. 7 — 1919 a. ja nr. 87 — 1923 a. awaldatud määruse põhjal ka sel korral, kui nad politsei poolt kinni peetud. Piiriwalwe jaoskonna ülemate poolt on aruande-aastal määratud rahatrahwi 438 juhtumisel 583 isikule 372.200 marka ehk wastawalt aresti. Üksikasjaliselt kujunes piiriseaduste rikkujate arw ja nende määratud rahatrahw kuude ja jaoskondade järele järgmiselt:

Aruanne

loata ülepiiri käijate tabamise ja karistamise üle 1923 a.

Kuud	Tallinna jsk.			Narwa jsk.			Tartu jsk.			Peipsi jsk.			Petseri jsk.			Walga jsk.			Pärnu jsk.			Läänemaa			Kokku		
	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa	Juhtum. arw	Isikute arw	Rahatrahwi Summa
I. juulini	—	—	—	11	15	—	4	9	—	3	5	—	2	2	—	24	24	—	2	2	—	—	—	—	46	57	—
Juuli kuul	48	48	69.700	5	5	8.000	3	3	1.000	—	—	—	9	16	18.000	21	22	5.100	3	7	5.000	—	—	—	89	101	106.800
Augusti kuul	22	22	29.100	16	16	17.500	6	21	10.700	—	—	—	5	5	6.600	7	7	2.450	7	26	16.200	—	—	—	63	97	82.550
Septem. kuul	27	27	20.400	13	17	9.000	2	10	2.750	—	—	—	18	28	17.600	15	15	14.400	2	2	1.200	—	—	—	77	99	65.350
Oktoob. kuul	17	17	15.900	17	24	7.000	11	45	9.450	—	—	—	9	15	11.000	12	12	6.500	6	8	4.800	2	2	6.000	74	123	60.650
Nowem. kuul	1	10	8.100	22	22	6.000	3	3	1.800	—	—	—	6	11	4.600	5	5	2.300	3	3	1.500	—	—	—	49	54	24.800
Detsem. kuul	7	7	5.100	12	12	7.000	4	7	1.350	—	—	—	12	21	11.400	—	—	—	5	5	7.200	—	—	—	40	52	32.050
	131	131	148.300	96	111	55.000	33	98	27.050	3	5	—	61	98	69.200	84	85	30.750	28	53	35.900	2	2	6.000	438	583	372.200

Legitimatsiooni piletite registreerimise alal.

Legitimatsiooni piletitega ülepiiri käimine sünnib ainult Eesti-Läti piiril ja sellel alal on tegutsenud piiriwalwe Petseri, Walga ja Pärnu osakonnad. Legitimatsiooni piletite väljaandmist piiriwalwe üksuste poolt 1923 a. toimetati tegelikult kuni septembri kuuni. Siseministri ajutise määrusega 6. augustist („Riigi Teataja“ nr. 108 ja 111 — 1923 a.) pandi legitimatsiooni piletite väljaandmine kohalikkude omawalitsuse asutuste peale ja sellest ajast said piiriwalwe poolt kindlaksmääratud kohtadel legitimatsiooni piletitega ülepiiri käijad ainult registreeritud. Piiriwalwe poolt on aruande-aastal legitimatsiooni piletisid välja antud alljärgnevas arvus ja nende eest raha saadud.

- 1) Petseri jaosk. 367 piletit 21.340 m. eest
- 2) Walga „ 2754 „ 220.620 „ „
- 3) Pärnu „ 820 „ 44.655 „ „

Kokku: 3941 piletit 286.615 m. eest

Üksikud wäljawõtted piiriwalwe koosseisude alalt:

1) Määraliste ametnikkude haridus.

Hariduse aste.	Mees ametnikka	Nais- ametnikka	Kokku
Algharidus	74,80%	—	74,80%
Kõrgem algharidus üldine	14,6%	0,2%	14,8%
Kõrgem algharidus üldine ja ohwitseri kutseline	6,2%	—	6,2%
Kõrgem algharidus kutsel.	1%	—	1%
Kesk erikool	0,3%	—	0,3%
Keskkooli haridus üldine	2,8%	—	2,8%
Keskkooli haridus kutseline	—	—	—
Kõrgem eriharidus	0,1%	—	0,1%
Ülikooli haridus	—	—	—

2) Teated ametnikkude teenistusest lahkumise üle:

Surnud	6
Ametist kõrvaldatud	98
Koosseisude wähenemise puhul	12
Teise asutusse üle läinud	2

Omal palwel lähkunud :	
Perekondlistel põhjustel	6
Terwislistel põhjustel	4
Muil põhjustel	11
Teadmata põhjustel	45
KOKKU :	184

3) Distsiplinaar karistused:

Teenistusosaliste vähemate süütegude ja mitte korraliku ülalpidamise eest on aruande-aastal üleajateenijaid — walwureid, karistatud distsiplinaarselt rahatrahwiga 334 juhtumisel 248 isikut, kusjuures rahatrahwi määratud 311 korral 226 isikule kogusummas 253.500 marka. Arreteeritud peawahis 23 korral — 22 isikut 139 päewaga. Ohwitserisid on karistatud 18 korral, neist 5 juhtumisel arestiga kogusummas 51 päewa ja rahatrahwiga 13 korral 23.550 margaga.

Jaoskondade järele kujunes karistamine järgmiselt:

Jaoskonna nimetus	Juhtumiste arw			Märkused
	rahatrahwiga	arestiga	KOKKU	
Tallinna	41	6	47	
Narwa	54	3	57	
Peipsi	18	—	18	
Tartu	36	2	38	
Petseri	129	5	134	
Walga	4	1	5	
Pärnu	14	5	19	
Läänemaa	15	1	16	
Kokku :	311	23	334	

4) Piiriwalwe brigaadi kohtu tegewus:

Piiriwalwe üleajateenijate teenistusosaliste kuritegude harutamiseks tegutses piiriwalwe walitsuses brigaadi kohus üksiku piiriwalwe korpuse seaduse § 49 põhjal S. k. VI k. ja Sõjaw. s. k. XXIV raam. ettenähtud korra järele. Aasta jooksul on brigaadi kohtu alla antud 16 piiriwalwe üleajateenijat, missuguste süüaluste asja harutamiseks piiriwalwe brigaadi kohus 7 kohtuistungist on pidanud ja alljärgnewad otsused teinud:

- 1) õigeks mõistetud — 2 isikut,
- 2) tingimisi karistatud — 4 isikut,
- 3) distsiiplinaar wäeossa määratud — 4 isikut,
- 4) kinniistumisele peawahis määratud — 5 isikut.

Sõjawäe ringkonna kohtu alla on antud 10 isikut suuremate kuritegude eest Sõjawäe kohtupidamise seaduste põhjal.

5) Autasu:

Korraliku kohuste täitmise eest on aruande aastal üleajateenijatele 33 juhtumisel määratud autasu kogusummas 71.222 mk. ja 50 p. ja ohwitseridele 11 juhtumisel kogusummas 78.500 marka, seega kokku 44 juhtumisel 149.722 marka.

Endisest mõisapolitseist.

M. Morrison.

See politsei on 1917 a. saadik küll jäädawalt kadunud, kuid oma üle saja-aastases ametlikus minewikus oli tal ometi meie maa walitsemises tähtis ase. Mõisapolitsej pidamise õigus oli üks neist mõisade eesõigustest, mis jahi-, laatadepidamise, kõrtside asutamise ja kalapiüügi-õiguste kõrwal wäga palju nurinat sünnitas ning mis langes ühes mõisadega.

Mõisade majandusline ja õigusline tugewus oma talupoegade suhtes oli tingitud kõige pealt üle-euroopalisest feodaalkorrast, kus aegade jooksul härra oma talupoegade üle sai kõiksugu wõimu oma kätte (in Hals und Bande).

Feodaalajajärgu lõppemisel kujunes asi aga sarnaseks, et maa jäi ühes talupoegadega härra pärisomanduseks, kuna feodaalhärra endised kohused maawalitsetajate tegeliku wäeteenistuse kaudu teenida, wõeti üldsuse kanda. Pärisorjuse ajal wunti ainult ühte administratiiwüksust, mõisa, ühes tema päralt olewate talupoegadega, talurahwa wallakogukond oli hoopis tundmata. Mõisnik oli kõigiti oma talupoegade pärishärra, käskija, kohtumõistja ja kodukaristaja. Mõisahärra oli oma

talupoegadele kõik ja kõrgemate wõimudega puutus ta ükski siis kokku, kui ta mõne suurema kuriteo teinud ja oma mõisahärra woli ei ulatanud enam selle karistamiseks. Kõik elu niidid wiisid külast mõisa ja mõisast tagasi küllasse, kaugemale need ei ulatanud ja nii kestis see pärispõlwe kestwuseni. Muidugi ei olnud wallas peale mõisahärra muud politseid waja ja härra täitis seda kohust liigagi hästi.

Juba siis, kui talurahwa wabastamise jutud wõtsid laialt maad, leiti, et sarnane igakülgne talupoja ärarippumine mõisast ei ole sünnis. Ja siin ilmut pärast pikka orjaaega esimene katse talupoegadele mõnd ametit luua, mis wõiks nende wäiksemaid omawahelisi tarwidusi täita. „Eesti- ja Tallorahwa Kohtu Seadus ehk Wallakohto Kasso-Ramat“ 1804 a. määras, et iga mõisa talupojad omale kohtu asutawad, kellele pärishärra esimehe määrab ja kuhu talupojad ise waliwad kaks liiget juure.

Kohus ise käis mõisas koos, kandis otsused härrale ette, kes neid kinnitas. Mõisahärra wõis aga igat kohtu liiget tagandada. See kohus wõis

süüdlast kuni 80 kepilöögiga ehk wiie rublatrahwiga karistada, kuid mõisale jäi armuandmise õigus. Kohtu kõrwal olid ametis mõisakubjas ja külakubjas, wallawanema ametit weel ei tuntud. Mõisakubjas walwas mõisa tööde, wallakubjas rahu ja hea korra järele. Mõis oli oma olukorra poolest otsekui mõni jaoskonna kantselei, kuhu kõik kokku toodi, kuid uute talupoegade ametite sisseseadmine oli õieti mõisa wabastamine tühistest talupoegade asjadest, kuna mõis wõis nende tegutsemist igal ajal seisma panna.

Talupoegade priikslaskmine tõi maale uued olud. 1816 a. „Eestima Tallorahwa Seadmissed“ annawad õiguse talupoegadele oma ette walla kogukondi asutada ehk nagu sama seaduse § 51 määrab: „Külla-Koggodus on nende Tallopoegade ühhendaminne, kes Eestima Kubbermango-maal seätud käskude al, ühhe ehk ennam küllade sees kous ja üksikuttes perrettes ellawad, et sünniks, mis 45 nr. al teises peatükkis on ütteldud.“ Kui nüüd ka wallakogukonnad omawalitsuse asutused saawad, ei ulata nende tegewus mitte mõisa maa peale, seal jääb peremeheks ja käskijaks ikkagi härra üksi. Weel enam, temal jääb kaunis suur wõim ka wallaametnikkude üle.

§ 56. (Sama seadus) „Külla-Koggodusse asjade aiamiseks ja temma hea kässolikko seadmisses ülespiddamiseks, wallitsewad iggauhhe külla-Koggodusse Liikmed ühhe Koggodusse-Tallitaja.“ Wallatalitaja ehk wallawanem oli wallapolitsei esitaja walla piirides, tema wõim ei ulatanud mõisa maa ega mõisas elutsewate inimeste peale, sest seadus ei wõinud lubada, et eilane pärisori juba täna oma endisele härrale käske oleks wõinud wälja jägama hakata. Wallawanemat wõis mõis tagandada ja wallanõukogude otsused wõis seisma panna, olgugi, et wallal õigus jäi härra teguwisi üle kihelkonna kohtus kaebtust tõsta. „Eestima Tallorahwa Seadmistes“ on mõned §§ wäga iseloomustawad:

§ 132: „Koggodusse-Politsei on Koggodusse-Tallitaja holeks antud. Tema on Moisa-Politsei alla seatud, ning wastab sellesammale ärra, ja peab ka Moisa-wannemale keigist Politsei tegemistest teädust andma, nenda, et agga siis ilma temma teädmata ja loata Politsei-nouwotmist woib olla, kui wiwitussest kahjo ehk touseks;“ ja sellele järgnew

§ 133: „Koggodusse-Tallitaja kohhus on, sepparrast et temma Koggodusse-Politsei Eesseisja on, Moisa-Politseile igga näddala sest, mis iggapäaw Koggodusses sünnib, ning kas rahho ja õiget ello seal ollemas on, su sannaga teäda anda. Kui suremat asja on, mis wiwitusse ei kannata, siis peab tema Moisa-Politseile rutto teädust teggema . . .“

§ 123: „Koggodusse-Politsei kannab hoolt, et maan-teed, Kirriko, Kihhelkonna ja muud teed,

mis walla päralt, ja tarwilisseks tede Kokko-tullemisseks peawad ollema, kästud wisil sawad parandatud, ning sunnib need Koggodusse-Liikmed sedda teggema kelle kohhus se on. Ka seisab isseärranis temma peäl walwada, et mitte raia-tähhed ja raia-kiwwid assemelt ei sa tõstetud egga rikkutud . . .

§ 126. Koggodusse-Politsei panneb walwsa silmaga Koggodusse-Liikmete kombes tähhele, ja nimetab Moisa-Politseile, kui neidsugusi innimessi Koggodusses on, kes emast liderliko, rahho ja seadust-rikkuwa ello holeks annud.“ jne. jne.

§ 120. „Koggodusse- (walla) Politsei peäl seisab, Koggodusse-Liikmette käest sisseaiada, mis nemmad Kronole peawad maksma, ning nendennaste Koggodusse-Liikmette ülleülste tassumiste täie kättesaatmisse eest ärrawastada. Temma sunnib sepparrast need holetumad Koggodusse-Liikmed takka, et nad tassuwad, ning annab, kui nemmad middagi tassumatta jätwad, sedda nii kohhe, Moisa-Politsei teadussega, Ma-Politseile teäda, et Sesamma, seddamöda kui luggu on, nou woiks piddada.“

Mõis kõigi oma teenijatega ja maa-alaga jäi oma ette üksuseks, kus käskijaks härra ise ehk seaduse keeles öeldud: „Moisa-Politsei Wallitsus on Moisa-wannemale antud.“ Mõisapolitseil jäi suur wõim alles ja et ilma passita weel kusagilgi liikuda ei tohtinud ning mõis passide wäljaandmist wõis keelata, siis oli liikumise wabadus terwelt mõisa käes, kes seda ka kasutas kuidagi talitis. Mõisa tulid kõik käsud, kohtuotsused ja määrused ja alles siit jägati neid wallatalitajale. Olgugi, et mõisahärra wõim alles suur, tehti ka seal mõned kitsendused. Nii ei tohtinud mõisa kedagi süüalust muidu kinni siduda, kui wallaametmeeste juuresolekul ja neid pidi pealegi kaks olema.

Mõisapolitseile järgnes riikline ehk maapolitsei, kellel § 150 järel:

„Ma-Politsei on melowald, kui niisuggune luggu juhtub, nuhtlust moista, rahha peale sest hinnast sadik, mis kahheksa küllimitto rukkist kannab; ihho peäle ühhest keppe-hobist kahheksakümmest hobist sadik, mitte palja ihho peale, ja ühhest lapsewitsa Kimbust kümmest Kimbust sadik, kümme kord lüa igga Kimboga, palja ihho peäle, ning nelja päwa wangiga, Tallorahwa Seadusse Ramato kolmandama Ramato kolmandama Peatüki järrel.“

Kuna sellel ajal weel mitmesugused täpsemad seadused puudusid, oli mõisapolitsei tähtsus suur ja walla piirides esimene. Kui nüüd Wene seaduste kogu kokku seadma hakati, sai tuntud Spersanski poolt sinna Läänemere-maade mõisapolitsei iseseiswa asutusena üles wõetud, kuna aga Wene sisemaa riigipolitseiga ka mõisade piirides pidid läbi ajama. Ja see kestis kuni kõige uuema ajani, nagu alamal näeme.

Uuem Eestimaa Talurahwa seadus 1857 aastast, mis Mahtra ja Anija talupoegade wastuhakamistega wäga palju tolmu sünnitanud, sammub järjekindlalt sama rada, mis tema eelkäijad. Seal on otsekohe öeldud, et wallapolitseiks on wallatalitaja, kuid ta käib ikkagi mõisapolitsei alla, saab wiimaselt käsud, on tema ees wastutaw ning tema otsused kinnitab mõisapolitsei. Ja see sündis ometi peale selle, kui talurahwas oli juba üle 40 aasta prii rahwas! Wallawanem waatas järele, et passita inimesed ümber ei hulguks, et teed korralikult tehtud, et magasinid aitade wili ja kõik muud maksud korralikult makstud, et wallas liiderlikku elu ei elataks, et tühjaks jäänud talukohad korralikke pidajaid leiaks ning et waestelastel oleks hoolekandjad. Kõigest sellest anti aru mõisapolitseile kord nädalas. Peale muu wõis talitaja wäikesemate süütegude eest 2 tshetweriku rukki hinna trahwiks määrata, kahepäewase arestiga ehk kuni 50 witsahoobiga karistada.

Mõisapolitsei esitajaks jäi endiselt mõisahärra, kes oli waheastmeks wallawanema ja haagikohituniku wahel. Tema ei walwanud üksi wallawanema ja tema tegewuse, waid ka wallakassa otsarbekohase talitamise järele. Peale selle oli aga mõisapolitseil õigus järele waadata, et talupojad willeda kõrre otsas ei müünud, andis wälja passe ja tunnistusi, mille põhjal wallaliige sai kubermangu

walitsusest wäljaspool oma kubermangu piire liikumiseks reisupassi. Juhtus aga, et passiomanik kauemaks ära jäi, kui passi peal öeldud, wõis teda § 681 põhjal kirikus terwe koguduse ees hulguks kuulutada. Mõisapolitsei andis aru omast tegewusest haagikohitunikule ja sai selle käest kõik kubermangu walitsuse käsud ja määrused.

Kõige uuem weneaegne seaduste kogu II ande (kubermangu asutustest) § 850 on ise peatükk otsekohe mõisapolitseist. Peaaegu täieline ärakiri 1857 a. seadusest oli ta maksuwusel kuni kõige uuema ajani, ainult selle wahega, et mõisapolitsei ei wõinud wallawanemat enam tagandada ja et wallawanem enam mõisas ei käinud aru andmas, selleks seati sisse talurahwa kommissaride amet. Muus asjus jäid mõisapolitsei õigused alles ja see oli ikkagi wäike administratiiv üksus oma ette. Mõisapolitsei walwas hea korra järele oma piirides ning wallawanem pidi seda tegema üksi siis, kui härra haige, kodust ära ehk muul wiisil oma kohuseid ei saanud täita. Kreisiülem kinnitas mõisapolitsei ametisse ja teda wõis kubermangu walitsus kuni 25 rublaga wähemate süütegude eest trahwida.

Mõisapolitsei tegutses ametkonnana ümarguselt 100 aastat (1816—1917) ja kaotas raasukeste wiisil järkjärgult oma õigused, kuni ta suikus surmale.

Ametlik osa.

Siseministri käsukirjaga 19. juunist s. a. nr. 16 —

on politsei peawalitsuse ülema k. t. Nikolai Reimanni tema lahkumise puhul koosseisu wähenemise tõttu, politsei peawalitsuse ülema kohalt, awaldatud tõsist tänu üle kolme aastase energilise, korraliku ja eeskujuliku teenistuse eest politsei peawalitsuses.

Siseministri käsukirjaga 26. juunist s. a. nr. 17 on awaldatud teadmiseks alamajärgnew akt:

Akt.

Tallinnas, 21. juunil 1924 a.

Meie, allakirjutajad, kohtumister ja siseminister, oleme tänasel päewal — esimene üle annud ja teine — wastu wõtnud: a) Tallinnas, Pikal tän. nr. 63 ja Laial tän. nr. 48 olewa riigi maja ühes päraldustega, b) kriminaal-politsei peawalitsuse ja osakondade inwentaar-raamatutes ärätähendatud ja senini mitte veel kustutatud inwentaari, d) kriminaal-politsei asutuse toimetused ja asitõendused ja e) kõik õigused ja kohustused kriminaal-politsei asutuste all olewate ruumide üürilepingute järele.

Alus: Wälis-, kriminaal- ja kaitsepolitseide

ühendamise ajutine seadus („R. T.“ nr. 68 — 1924) ja Wabariigi Walitsuse otsus 23. V. 1924 a. (prot. nr. 52 p. VII). (allkirjad.)

Politsei peawalitsuse ülema käsukirjaga 27. juunist s. a. nr. 21

on awaldatud teadmiseks, et Lääne maakonna politsei ülema abi koht waba on ja et eelnimetatud koha peale ka politsei teenistuses õlewad ametnikud, kes siseministri poolt kinnitatud eeltingimistele wastawad, kandideerida wõiwad, sellekohase palwega kuni 12. juulini s. a. Lääne maakonnawalitsusele esinedes.

Politsei peawalitsuse ülemate wahetusel.

Senise peawalitsuse ülema hra N. Reimani Tallinnast äramineku ja Tartusse elama asumise puhul korraldati 19. juunil politsei peawalitsuse ametnikkude ja Tallinna linna politsei ametnikkude poolt lahkumisõhtu, millest osa wõtsid siseminister härra Rõuk, endine ja uus peawalitsuse ülemad, abi, politsei inspektor, peawalitsuse kantselei ametnikud ning Tallinna linna politsei ülem ühes kõigi jaoskondade ja abijaoskonna ülemate-

ga, kokku umbes 50 inimest. Omas kõnes toonitas härra Siseminister, et lahkujale üle 3 aastase teenistuse järele omast tööjõust ja edasipüüdmisest meie noore riigi administratsiooni jätab hea mälestuse järele, soovis härra Reimann'ile edu

edaspidises tegewuses ja awaldas lootust härra Reimann'i tulewikus jällegi Tallinnas näha.

Lahkudes sooviti ärasõitjale head teed ja edu ning tänati Siseministrit, kes politsei ringkonnale ligi tulles, kõigile head meelt oli sünnitanud.

Esperanto alalt.

Üleilmise politsei liidu

algatusel saab käesolewal aastal 28—31 augustini Wiinis kokku kutsutud teine rahvuswaheline politseinikkude kongress.

Et kõikide riikide politseikondade rahvuswahelisel organiseerimisel tegelikult suur tähtsus, on tungiwalt tarwilik, et ka Eesti politseikond kongressil esitletud oleks. Asjast huwitatud politseiülema ja politseinikud, kes tänini weel selleks kutseid saanud ei ole, pööraku järelepärimistega ehk kongressist osawõtmise üle soowiawaldustega Üleilmise Politsei Liidu peadirektori h-ra A. Marich'i poole, Ungari, Budapest IX, Üllöi-ut 59. IV. 8, ehk Ü. P. Liidu Eesti presidendi, Eesti raudteede politsei ülema h-ra Iwask'i poole, Tallinn, Balti jaam.

Kongressil tulewad harutusele mitmesugused küsimused politseikonna lähema organiseerimise, riiklise korralduse ja teenistuse olukorra üle. Kuulsamad politsei juhid ja tegelased peaaegu kõikidest Euroopa riikidest tutvustawad kongressilasi politseilise korraldusega neis riikides.

Ühenduses üleilmise politsei kongressiga peetakse sealsamas ära riikidewaheline politseiülemate kongress.

Waljaandja: Toimetuskomisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegew toimetaja: O. Angelus.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:

- Mõttus, Kusta Jaani p., hobusepass, w. a. Sõmeru wallaw. 21. 12. 20 a. nr. 673.
Lindemann, Johannes Johani p., tunn. tasuta maasaamiseks, w. a. sw. st. korr. wal. 8. 12. 22 a. nr. 1050 (20563)
Lõoke, Eduard Augusti p., isikut., w. a. Porkuni wallaw. 25. 5. 20 a. nr. 1115, sw. wab. tunn., w. a. Tall. l. kom. 28. 4. 20 a. nr. 7236 ja wintpüüsi kandmise luba, w. a. Wiru maak. rhw. ül. 25. 1. 23 a. nr. 57. (20564)
Smolkin, Jakow Luka p., isikut., w. a. Kašepää wallaw. 9. 5. 21 a. nr. 80 ja res. tunn., w. a. Tartu maak. rhw. ül. 6. 5. 20 a. nr. 10573. (20568)
Schumann, August Jaani p., isikut., w. a. Wao wallaw. 14. 5. 21 a. nr. 1781, sw. wab. tunn., w. a. l. jalaw. rüg. 29. 4. 23 a. nr. 3642 ja hobusepass nr. 820. (20571)
Luukas, Magnus Hansu p., isikut., w. a. Tall. l. p. 3. jsk. 27. 3. 22 a. nr. 15676 ja sw. wab.

- tunn., w. a. Tall. wahi pat. ül. 20. 8. 21 a. nr. 8371. (20770)
Matea, Gustaw Mihkli p., isikut., w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. 1920 a. nr. 10463 ja sw. wab. tunn., w. a. sw. kort.- ja ehituswal. ül. 1920 a. nr. 20851. (20802)
Bäärs, Nikolai Jaani p., isikut., w. a. Talli wallaw. 13. 3. 22 a. nr. 790 ja res. tunn., w. a. Pärnumaa rhw. ja k.-l. ül. 14. 2. 21 a. nr. 2323. (20830)
Kleimann, Mart Tiina p., sw. wab. tunn., w. a. Pärnu rhw. ja k.-l. ül. 31. 1. 21 a. nr. 1745. (20830)
Johanson, Aleksander Hansu p., sw. wab. tunn., w. a. Pärnu mk. rhw. ül. 31. 1. 20 a. nr. 1577 ja hobusepass, w. a. Järwakandi wallaw. 19. 11. 21 a. nr. 530. (20835)
Niimann, Mart Jakobi p., res. tunn., w. a. Pärnu mk. rhw. ja k.-l. ül. 23. 12. 20 a. nr. 18119. (20837)
Bushujew, Wassili Andrese p., peatusluba, w. a. Järwa mk. pol. ül. 5. 6. 23 a. nr. 502. (21151)

- Põldsam, Hendrik, hobusepass, w. a. Häädemeeste wallaw., Aleksander Brandi nimel, 28. 12. 20 a. nr. 58. (21153)
- Kõrm, Peeter Pauli p., hobusepass, w. a. Kärda wallaw. 21. 8. 22 a. nr. 64. (21160)
- Peterson, Konstantin, sw. wab. tunn., w. a. 6. piiriküti pat. ül. 27. 2. 20 a. nr. 1675. (21206)
- Rogowski, Aron Benjamini p., isikut., w. a. Rakwere l. pol. isk. ül. 8. 3. 22 a. nr. 8 ja sw. wab. tunn., w. a. Wiru mk. rhw. kom. 1. 7. 20 a. nr. 213. (21210)
- Saar, Artur, isikut., w. a. Tall. l. pol. 2. isk. ül. 30. apr. 20 a. nr. 9155, sw. wab. tunn. w. a. 5. Rakwere jalaw. polgu ül. 27. apr. 20 a. nr. 5265 ja 5. järgu äritunn. 1923 a. 2. poole aasta peale, w. a. Eesti Panga Tall. osak. 25. juunil 23 a. nr. 901. (21212)
- Leiberg, Artur Jaani p., isikut., w. a. Rakwere l. pol. ül. 23. 11. 23 a. nr. 202 ja sw. wab. tunn., w. a. kui ajapik. tunn. Wiru mk. rhw. kom. 8. 1. 23 a. nr. 2. (21214)
- Aus, Jakob Hansu p., hobusepass, w. a. Kuiwajõe wallaw. 28. 12. 20 a. nr. 324. (21224)
- Õige, Mihkel, isikut. ja res. tunn. (21256)
- Hohensee, Gustaw, isikut., w. a. Lümmada wallaw. 2. 3. 20 a. nr. 520 ja laskeriist. tunn., w. a. Saare mk. p. ül. 22. 11. 22 a. nr. 657/7012. (21259)
- Kruuk, Julius, w. a. Kihelkonna wallawal., nr. 17. (19465)
- Juurak, Anna, w. a. Narwa l. pol. ülemalt, nr. 8891. (21260)
- Küttis, Helene, w. a. Narwa l. pol. ülemalt, nr. 11745. (21261)
- Uus, Aleksei Ewstafi p., w. a. Lümmada wallawal. 29. 6. 20 a. nr. 782. (21261)
- Peru, Arseni Aleksandri p., w. a. Kaarma-Suure wallawal. 1921 a. (21261)
- Tuuts, Jaan Jüri p., w. a. Massu wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 264. (21357)
- Brandt, Marie Kustase t., w. a. Kirbla wallawal. 30. 1. 20 a. nr. 1053. (21358)
- Lõhmuspuu, Elisabeth Jüri t., w. a. Lihula wallawal. 22. 2. 21 a. nr. 1421. (21359)
- Truberg, Anton Mihkli p., w. a. Massu wallawal. 14. 9. 23 a. nr. 99. (21360)
- Warm, Jenny Augusti t., w. a. Sõmeru wallawal. (21361)
- Zettermann, August Johani p., w. a. Tartu l. pol. 3. isk. 20. 12. 19 a. nr. 5133. (21451)
- Muuga, Paul Johani p., w. a. Raadi wallawal. 3. 9. 20 a. nr. 934. (21452)
- Metsik, August Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 2. isk. 16. 8. 20 a. nr. 14995. (21453)
- Luha, Karl Peetri p., w. a. Haaslawa wallawal. 8. 1. 20 a. nr. 430. (21454)
- Toode, Johann Peepi p., w. a. Mäksa wallawal. 30. 12. 21 a. nr. 516. (21455)
- Klink, Alfred Johani p., w. a. Mäksa wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 485. (21456)
- Bluum, August Peepu p., w. a. Ahja wallawal. 13. 2. 23 a. nr. 40. (21457)
- Kirts, Jüri Karli p., w. a. Wesneri wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 1716. (21458)
- Lipping, Johannes Mihkli p., w. a. Raadi wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 244. (21460)
- Paulson, August Karli p., w. a. Luunja wallawal. 2. 1. 20 a. nr. 33. (21461)
- Tätte, Jakob Liisi p., w. a. Ahja wallawal. 3. 11. 20 a. nr. 783. (21462)
- Kalbasow, Semjon Jüri p., w. a. Kawastu wallawal. 4. 12. 19 a. nr. 205. (21463)
- Ploom, Karl Johani p., w. a. Raadi wallawal. 15. 1. 20 a. nr. 452. (21464)
- Kranich, Alfred Jakobi p., nr. 624. (21519)
- Jõgi, Hans Jüri p., nr. 846. (21520)
- Saks, Aleksander Antoni p., nr. 294. (21523)
- Meimer, Anton Karli p., w. a. Uue-Wändra wallawal. 14. 1. 20 a. nr. 135. (21524)
- Rimmel, Juuli Jaagu t., w. a. Wana-Wändra wallawal. 14. 1. 20 a. nr. 727. (21525)
- Johanson, Jaan Johani p. (21526)
- Tomingas, Otto Jakobi p. (21527)
- Lesser, Karl Jaani p. (21528)
- Koch, Emilie Jüri t. (21530)
- Lell, Martin Johannese p. (21529)
- Uist, Olga Jaani t. (21531)
- Rossin, Jakob Hindreku p. (21532)
- Wainberg, Heinrich Gustawi p., w. a. Sindi alewiwal. 22. 8. 21 a. nr. 111. (21533)
- Rotmann, Olga Jüri t., w. a. Kunda alewiwal. 1921 a. (21534)
- Klaamann, Alfred Karli p., w. a. Kunda alewiwal. 1922 a. (21535)
- Huum, Priidu Jakobi p. (21537)
- Rebane, Maks Jaani p., w. a. Abja wallawal. 30. 6. 22 a. nr. 68. (21538)
- Nõges, Ella Maimu Peetri t., w. a. Abja wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 1708. (21539)
- Maidel, Johann Jaani p., w. a. Woltweti wallawal. 1. 8. 21 a. nr. 1002. (21540)
- Trankmann, Rudolf Johannese p., w. a. Mäetaguse wallawal. 1919 a. (21541)
- Praosk, Jaan Wolmri p., w. a. Taagepera wallawal. 17. 9. 20 a. nr. 441. (21544)

Tunnustatakse maksusetuks järgmised isikutunnistused:

- Posti, Mihkel, w. a. Tammiste wallawal. 9. 8. 1922 a. (22939)
- Wuks, Woldemar Ado p., w. a. Kärgula wallawal. 11. 12. 19 a. nr. 92. (22940)
- Nowomlinsky, Iwan Mihkli p., w. a. Kõlliste wallawal. 12. 4. 22 a. nr. 749. (22940)
- Purru, Otto Adami p., w. a. Kärgula wallawal. 30. 5. 21 a. nr. 411. (22940)
- Telling, Eduard Karli p., w. a. Linnamäe wallawal. 5. 12. 19 a. nr. 23. (22940)
- Laane, Jaan Gustawi p., w. a. Wõru maak. pol. ülemalt 13. 4. 20 a. nr. 3358. (22940)
- Lootus, Karl Jüri p. (22941)
- Päärson, Märt Mihkli p., w. a. Woltweti wallawal. 15. 1. 20 a. nr. 763. (22943)
- Jairus, Anton Jaagu p. (22945)
- Jalakas, Aliide Mihkli t., w. a. Pärnu l. pol. isk. 21. 2. 20 a. nr. 9968. (22946)
- Põldsam, Eliise Hendriku t., w. a. Sauga wallawal. 31. 12. 21 a. nr. 919. (22947)
- Kamla, Johannes Jaani p., w. a. Naroowa-Jõesu pol. isk. (22948)
- Prenner, Jüri Gustawi p., w. a. Waiwara wallawal. (22949)
- Muchel, Boris Johani p. (22950)
- Ottmann, Wassili Jaani p., w. a. Tõstamaa wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 102. (23064)
- Krõmsky, Dimitri Semjoni p., w. a. Panikowitshi wallawal. 1920 a., nr. 3472. (23065)
- Eglit, Berta Reinu t., w. a. Panikowitshi wallawal. 1920 a. nr. 2717. (23066)
- Keller, Eugenie, w. a. Tall. l. pol. 4. isk. nr. 4615. (19458)
- Waher, Hilda, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 268. (19459)
- Trossin, Johanna, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 2854. (19460)
- Pull, Johannes, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 2000. (19461)
- Kott, Kristine, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 292. (19462)
- Lohk, August, w. a. Narwa l. pol. ülemalt, nr. 31398. (19463)
- Hoffmann, Artur, w. a. Tall. l. pol. 5. isk. nr. 4368. (19464)

- Filipow, Georg Nikolai p., nr. 12201. (21545)
 Karolin, Jaan Andrei p., nr. 10374. (21546)
 Ant, Hilda Roberti t., w. a. Soosaare wallawal. 1919 a. (21547)
 Tammann, Jüri Mihkli p., w. a. Kabala wallawal. 28. 10. 22 a. nr. 134. (21547)
 Määr, Marie Anne t., w. a. Kabala wallawal. 19. 11. 21 a. nr. 1123. (21547)
 Tekko, Juhan Kristjani p., w. a. Kabala wallawal. 22. 1. 20 a. nr. 413. (21547)
 Steinberg, Tõnis Andrese p., w. a. Wiljandi maak. pol. 4. jsk. 26. 11. 19 a. nr. 776. (21547)
 Kutt, Amalie Mathilde Karli t., w. a. Uue-Kariste wallawal. 1919 a. (21547)
 Kukmann, Pauline Hansu t., w. a. Triigi wallawal. 9. 12. 19 a. nr. 397. (21652)
 Paemurd, Otto Otto p., w. a. Ingliste wallawal. 17. 1. 20 a. nr. 609. (21751)
 Uustalo, Lilli Hansu t., w. a. Kabala wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 206. (21901)
 Below, Markel, nr. 657. (22152)
 Kubja, Joosep, nr. 828. (22152)
 Torro, Johannes, nr. 542. (22155)
 Nõmm, Woldemar, nr. 296. (22156)
 Kõbarsep, August, nr. 849. (22157)
 Sildnik, Rudolf Johannes, nr. 68. (22158)
 Elendt, Konstantin, nr. 902. (22159)
 Elendt, Aleksandra, nr. 936. (22159)
 Botscherow, Miron, nr. 693. (22160)
 Maspanow, Konstantin, nr. 1277. (22161)
 Uleksin, Aleksander Iwani p., nr. 20. (22163)
 Lepp, Aleksander, nr. 200. (22165)
 Rosin, Johannes, nr. 123. (22170)
 Kornet, Bernhard, nr. 1155. (22171)
 Andresson, Jüri Peedi p., w. a. Kaisma wallawal. 5. 1. 20 a. nr. 18. (22206)
 Pärtel, Jüri Hendriku p., w. a. Enge wallawal. 9. 8. 21 a. nr. 296. (22207)
 Pärna, Eduard Jakobi p. (22203)
 Nurmann, Jaan Peetri p. (22208)
 Tomingas, Juuli Jüri t., w. a. Tori wallawal. 26. 6. 20 a. nr. 683. (22210)
 Mitt, Jaan Jaani p., w. a. Tori wallawal. 9. 11. 19 a. nr. 55. (22211)
 Hirt, Johann Johani p., nr. 14417. (22220)
 Laschin, Aleksander Dimitri p., w. a. Petseri l. pol. ül. 28. 2. 21 a. nr. 24. (22221)
 Uusberg, Johann Jaani p. (22222)
 Thomborg, Helmi, w. a. Taali wallawal. 22. 11. 21 a. nr. 128. (22223)
 Murro, Jaan Jaani p., w. a. Tõstamaa wallawal. 1919 a. (22224)
 Koppel, Aleksander Andrese p., w. a. Tõstamaa wallawal. 1919 a. nr. 160. (22225)
 Laasberg, Friedrich Johani p., w. a. Kunda alewiwal. 1921 a. (22226)
 Kokk, Heinrich Peetri p., w. a. Kunda alewiwal. 1921 a. (22227)
 Järnew, Aleksander, ajut. isikut. nr. 1642. (22228)
 Laas, Arnold Gustawi p., w. a. Merewäe eki-paashist. (22233)
 Weerwald, Olga Jaani t., w. a. Tall. l. pol. sadama jsk. 1921 a. nr. 2. (22237)
 Huuk, Konstantin, w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. (22237)
 Sosi, Jaan Jaani p., w. a. Wana-Kariste wallawal. 5. 3. 21 a. nr. 491. (22246)
 Talts, Jaak, w. a. Kilingi wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 91. (22247)
 Laas, Juhan, w. a. Kilingi wallawal. 9. 12. 19 a. nr. 13. (22248)
 Seidelberg, Karl Aleksandri p. (22351)
 Reisa, Walentiin Johani p. (22933)
 Masing, Luise Johani t., w. a. Tall. l. pol. 2. jsk. 1919 a. (7414)
 Kalamees, Marie Priidiku t., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. nr. 688. (7416)
 Tarning, Bruno Johannese p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 1922 a. nr. 9466. (7417)
 Wahil, Walter Jaani p., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1919 a. (7419)
 Aser, Erich Jüri p., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. (7420)
 Bergmann, Juuli Madise t., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1919 a. nr. 7075. (7422)
 Liht, Anette Jaani t., w. a. Kuiwajõe wallawal. (7423)
 Neugar, Emilie Johani t., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1919 a. (7425)
 Klammer, Juhan Jüri p., w. a. Küti wallawal. 7. 9. 23 a. nr. 227. (7427)
 Leichter, Aleksander Martini p., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1920 a. (7428)
 Allik, Johannes Juhani p., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1920 a. (7429)
 Worstmann, Rosalie Kristjani t., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1919 a. nr. 3735. (7431)
 Adamson, Eduard Aleksandri p., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 1919 a. (7432)
 Jänes, Jüri Hendriku p., w. a. Tall. l. pol. 6. jsk. (7433)
 Mihkelson, Ado Mihkli p., w. a. Leisi wallawal. 17. 2. 20 a. nr. 41. (18189)
 Aus, Aleksander Juhani p., w. a. Uuemõisa wallawal. 10. 9. 21 a. nr. 735. (18190)
 Peeters, Sofie Ado t., w. a. Kaarma-Suure wallawal. 31. 7. 22 a. nr. 1027. (18899)
 Jürgenthal, Karl Johannes Karli p., w. a. Tall. l. pol. 6. jsk. 4. 5. 20 a. (18900)
 Nikolai, Juhan Hansu p., w. a. Haapsalu l. pol. ül. 28. 11. 19 a. nr. 473. (20123)
 Ant, Juuli Jüri t., w. a. Sinalepa wallawal. 24. 1. pol. ül. 24. 11. 1919 a. nr. 318. (20125)
 Hoffmann, Elisabeth Georgi t., w. a. Haapsalu l. pol. ülemalt 24. 11. 1919 a. nr. 318. (20125)
 Weski, Johannes Gustawi p., w. a. Kalwi wallawal. 11. 4. 20 a. nr. 1020. (20179)
 Raudpere, Mihkel Andrese p., w. a. Leisi wallawal. 31. 5. 20 a. nr. 285. (20780)
 Wällik, Johannes Juhani p., w. a. Suuremõisa wallawal. 28. 4. 22 a. nr. 43. (20781)
 Pärtel, Marie Ado t., w. a. Emmaste wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 440. (20782)
 Jesmin, Emilie Andrusse t., w. a. Emmaste wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 997. (20783)
 Kaljo, Rudolf Peedu p., w. a. Suuremõisa wallawal. 17. 12. 19 a. nr. 772. (20784)
 Kääramees, Gustaw Peetri p., w. a. Keina wallawal. 17. 3. 23 a. nr. 41. (20785)
 Under, Priido Hansu p., w. a. Keina wallawal. 5. 5. 20 a. nr. 769. (20786)
 Leisberg, Johannes Peetri p., w. a. Emmaste wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 541. (20787)
 Uustalu, Leena Peetri t., w. a. Keina wallawal. 21. 4. 20 a. nr. 368. (20788)
 Aun, Rawel Kreedu p., w. a. Kõrgesaare wallawal. 9. 2. 20 a. nr. 594. (20789)
 Osipow, Jaan Stepani p., w. a. Hariu maak. pol. ülemalt 25. 4. 22 a. nr. 896. (20903)
 Preegel, Willem Jüri p., w. a. Järwakandi wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 85. (20996)
 Stern, August Jaani p., w. a. Wiljandi maak. pol. 1. jsk. 21. 11. 22 a. nr. 8245. (21027)
 Soots, August Marie p., w. a. Wiljandi l. pol. ülemalt 13. 1. 21 a. nr. 7573. (21028)
 Pull, Jakob Jaagu p., w. a. Wiljandi l. pol. ülemalt 13. 5. 21 a. nr. 7775. (21029)
 Neumann, Helmi Hansu t., w. a. Holstre wallawal. 6. 10. 22 a. nr. 23/1272. (21030)
 Kalbus, Andres Mardi p., w. a. Tarwastu wallawal. 10. 1. 21 a. nr. 1546. (21031)

- Peet, Johannes Mari p., w. a. Wiljandi maak. pol. 1. jsk. 9. 6. 23 a. nr. 691/46230. (21036)
- Puhk, Karl, w. a. Kuksema wallawal. 8. 2. 20 a. nr. 304. (21123)
- Weit, Gustaw Leonhardi p., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 21. 12. 23 a. nr. 601. (21245)
- Sepp, Aleksander Karli p., w. a. Kärla wallawal. 20. 12. 21 a. nr. 91. (21295)
- Sepp, Albert Peetri p., w. a. Lümmada wallawal. 1920 a. nr. 778. (21298)
- Saar, Kirill Aleksandri p., w. a. Kärla wallawal. 26. 5. 20 a. nr. 203. (21300)
- Poolgas, Jaan Tõnise p., w. a. Lihula wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 511. (21388)
- Sakkin, Jaan Jaani p., w. a. Weltsa wallawal. 1919 a. nr. 235. (21389)
- Krot, Akim, w. a. Kirbla wallawal. 17. 3. 22 a. nr. 1376. (21390)
- Kõllamaa, Karl Madise p., w. a. Lihula wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 57. (21391)
- Hellmann, August Gustawi p., w. a. Rapla wallawal. 15. 6. 22 a. nr. 3093. (21610)
- Hermberg, Rudolf Hansu p., w. a. Rapla wallawal. 1. 9. 21 a. nr. 2856. (21611)
- Schults, Mart Mardi p., w. a. Inglise wallawal. 23. 2. 20 a. nr. 650. (21760)
- Proosa, Hans Hansu p., w. a. Kohila wallawal. 2. 9. 20 a. nr. 2078. (22005)
- Lisment, Paul Roberti p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 20. 7. 22 a. nr. 86. (22294)
- Sepp, Andrei Antoni p., w. a. Tall. l. pol. 2. jsk. 17. 8. 22 a. nr. 1144. (22295)
- Freimund, Aleksander Mardi p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 2421. (22296)
- Lindström, Ernst Johani p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 15. 3. 23 a. nr. 635/56124. (22297)
- Land, Aliide Peetri t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 18. 12. 23 a. nr. 3238. (22675)
- Aijas, Marie Jaani t., w. a. Tall. l. pol. ü. 16. 2. 20 a. nr. 9631. (22676)
- Sepp, Juhan Aleksander, w. a. Kaarma-Suure wallaw. nr. 632. (22677)
- Litikowa, Juuli. (22678)
- Tiidemann, Aliide Rosalie Willemi t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 3. 3. 20 a. nr. 8087. (22679)
- Pikkel, Elwine. (22680)
- Matwei, Arnold Jakobi p., w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. 5. 9. 22 a. nr. 417. (22681)
- Kase, Marie Priidiku t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 12. 11. 20 a. nr. 12729. (22682)
- Illopmägi, Hilda Matsi t., w. a. Inglise wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 170. (22683)
- Lind, Oskar Hansu p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 20. 4. 21 a. nr. 13795. (22684)
- Gorbatshew, Marie Wassili t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 2. 12. 19 a. nr. 188. (22685)
- Luts, Anna. (22686)
- Kohberg, Adolf Priidiku p., w. a. Tall. l. pol. ü. 28. 1. 20 a. nr. 2409. (22687)
- Wadi, Walentin Jüri p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 17. 4. 20 a. nr. 10251. (22688)
- Keldrimägi, Reinhold. (22689)
- Pörk, Helene Ernestine t., w. a. Patküla wallawal. 29. 7. 21 a. nr. 1442. (22690)
- Jakobson, Riina Peetri t., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 4893. (22691)
- Prisk, Pauline Hermani t., w. a. Undla wallawal. 22. 11. 19 a. nr. 515. (22692)
- Neufeldt, Anna Johani t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 4. 3. 20 a. nr. 8161. (22694)
- Keldrimägi, Meeta Johannese t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 20. 1. 20 a. nr. 7073. (22695)
- Gleser, Aleksander Kadri p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 26. 4. 20 a. nr. 10530. (22696)
- Schlabowitsch, Ailine Johannese t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 3. 8. 22 a. nr. 162. (22697)
- Kraft, Robert Jaani p., w. a. Peningi wallawal. 31. 12. 19 a. nr. 377. (22698)
- Tomingas, Anette Hansu t., w. a. Nehatu wallawal. 17. 2. 20 a. nr. 384. (22699)
- Deubner, Woldemar, w. a. Tall. l. pol. ü. (22700)
- Riisenberg, Tõnis Tõnise p., w. a. Suure-Kõppu wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 401. (22736)
- Kiwistik, Jüri Mihkli p., w. a. Särewere wallawal. 1919 a. (22737)
- Olew, Johann Johani p., w. a. Wastemõisa wallawal. 1920 a. (22738)
- Jakobson, Liis Märdi t., w. a. Holstre wallawal. (22740)
- Kresla, Hans Johani p., w. a. Wana-Suislepa wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 60. (22742)
- Uusi, Minni Priidu t., w. a. Lümmada wallawal. (22743)
- Sowa, Jaak Jaani p., w. a. Holstre wallawal. (22744)
- Jaanson, Johann Jaani p., w. a. Tarwastu wallawal. 28. 8. 20 a. nr. 1297. (22745)
- Soorm, Johann Peetri p., w. a. Holstre wallawal. 1920 a. (22747)
- Wiira, Alma Ano t., w. a. Heimtali wallawal. (22751)
- Saks, Kristian Peetri p., w. a. Aidu wallawal. 1923 a. (22752)
- Raudsepp, Mari Jaagu t., w. a. Aidu wallawal. (22753)
- Lints, August Johani p., w. a. Heimtali wallawal. (22754)
- Frosch, Johann Hansu p., w. a. Wiljandi wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 500. (22755)
- Hendrikson, Jaan Ado p., w. a. Holstre wallawal. (22756)
- Hromow, Nikolai, nr. 464. (23231)
- Mägi, Mihkel, nr. 227. (23233)
- Nõmm, Elwine, nr. 377. (23234)
- Kimmel, Mihkel, nr. 353. (23239)
- Seeger, Woldemar, nr. 1222. (22824)
- Weit, Jakob, nr. 64. (22825)
- Grigorjew, Konstantin, nr. 170. (22826)
- Alawina, Jüri, w. a. Tall. l. pol. ü. 20. 2. 20 a. nr. 9950. (22871)
- Sirin, Elisabeth, w. a. Tall. l. pol. ü. 26. 2. 20 a. nr. 12644. (22872)
- Roosimägi, Jüri Peeter, nr. 24. (22873)
- Timmermann, Robert, w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 22. 3. 20 a. nr. 9151. (22874)
- Wors, Peeter Jüri p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 19. 9. 20 a. nr. 1222. (22875)
- Ohlau, Richard, w. a. Kohila wallawal. 5. 2. 24 a. nr. 45. (22876)
- Miljan, Helmi Jüri t., w. a. Helme wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 134. (23027)
- Zimmermann, Märt, w. a. Taagepera wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 110. (23028)
- Jaani, Aleksander Jüri p., w. a. Helme wallawal. 20. 8. 21 a. nr. 831. (23029)
- Kustawus, Jaan Johani p., w. a. Patküla wallawal. 1. 12. 19 a. nr. 121. (23030)
- Wiigand, Johann Jüri p., w. a. Patküla wallawal. 24. 11. 19 a. nr. 32. (23031)
- Kaur, Johannes Hansu p., w. a. Jõgeweste wallawal. 10. 4. 20 a. nr. 394. (23032)
- Trumm, Aleksei Konstantini p., w. a. Taagepera wallawal. 28. 6. 22 a. nr. 598. (23033)
- Rätsepp, Gustaw, nr. 73. (23240)
- Reinmann, Johannes, nr. 450. (23241)
- Guschow, Makar, nr. 316. (23242)
- Jerschow, Ewsei, nr. 345. (23243)
- Puusepp, Gustaw, nr. 497. (23244)
- Klaup, Karl, nr. 755. (23244)
- Mets, Agnes, nr. 278. (23244)
- Lieband, Jüri Jüri p., w. a. Pärnu l. pol. ü. (22935)

Kasikow, Johannes, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 5582.
Kasikow, Liina, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 6231.
Knuude, Eduard, w. a. Narwa linna pol. üle-
malt, nr. 1313.
Tshishikow, Maria, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 310.
Tshishikow, Matriona, w. a. Narwa l. pol.
ülemalt, nr. 30922.
Brutus, Boris, w. a. Narwoowa-Jõesuu pol. isk.,
nr. 920.
Woormann, Ida, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 26033.
Ignatjew, Anna, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 2424.
Ignatjew, Ludmilla, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 18126.
Kroon, Liisa, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 13874.
Muss, Helene, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 13147.
Berestow, Iwan, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 14849.
Kükkit, Woldemar, w. a. Narwa l. pol. üle-
malt, nr. 25222.
Bormann, Aleksander, w. a. Narwa l. pol.
ülemalt, nr. 28507.
Tiiwas, Priidik Jaani p., w. a. Rakwere walla-
wal. 20. 12. 19 a. nr. 806.
Pildes, Adeline Jüri t.
Tello, Aliise Kristjani t., w. a. Järwe walla-
wal. (25324)
Poutkin, Konstantin Andrese p.
Mägi, Joosep Jaani p., w. a. Roela wallawal. 20.
5. 20 a. nr. 696.
Jordan, Woldemar Leena p., w. a. Jõhwi wal-
lawal. 1919 a.
Mühlbach, August Joosepi p., w. a. Rakwere
wallawal. 21. 12. 19 a. nr. 846.
Kornok, Jaan Mihkli p., w. a. Juuru wallawal.
7. 2. 20 a. nr. 1116. (21704)
Schmidt, Elisabeth Antoni t., w. a. Pada wal-
lawal. 16. 9. 21 a. nr. 1620. (25323)
Tombach, Anton Hansu p., w. a. Palmse wal-
lawal. 5. 3. 20 a. nr. 379. (25322)
Wiikmann, Sofie Feodori t., w. a. Woka wal-
lawal.
Neumann, Rudolf Gustawi p., w. a. Jõhwi pol.
isk. 1921 a. nr. 1588.

Anitshkow, Grigori Dimitri p., w. a. Tall. l.
pol. ülema poolt nr. 533.
Kullik, Alfred Eduardi p., w. a. Püssi wallawal.
1921 a.
Dello, Rudolf Jaani p., w. a. Kunda-Malla wal-
lawal. 17. 2. 20 a. nr. 1467.
Petrow, Praskowia Wassili t., w. a. Pindi wal-
lawal. 23. 3. 21 a. nr. 503.
Müürsepp, Karl Jaani p., w. a. Narwa l. pol.
ülema poolt 1919 a. nr. 14440.
Elstein, Julius Johani p., w. a. Tartu l. pol. l.
isk., nr. 10653.

Politsei Peavalitsus teatab, et

Lääne maakonna politseiülema abi koht on vaba

ja isikud, kes soovivad sellele kohale kandi-
deerida ja alpool tähendatud tingimistele vas-
tavad, võivad sellekohase kirjaliku sooviaval-
dusega esineda Lääne maakonnaavalitsusele
kuni 12. juulini s. a.

Tingimised: vähemalt keskkooli 6 klassi
haridus ja 3 aastane praktika politsei, kohtu
ehk administratiiv teenistuse alal või kaitse-
väe teenistuses omandatud vähemalt alam-
kapteni aukraad ja 6 kl. keskkooli haridus.

Sooviavaldusele tuleb juure lisada:

- 1) elulookirjeldus,
- 2) tunnistus hariduse üle,
- 3) politsei tunnistus selle üle, et kohtu
ega eeluurimise all ei seisa,
- 4) arstitunnistus tervislise seisukorra
üle ja
- 5) tunnistused endistelt teenistuskoh-
tadelt.

Kandideerida võivad ka politseiteenistuses
seisvad ametnikud. —

Mis on tarvitajate ehk majandusühisus?

— See on tarvitajate oma ettevõtte,
mida liikmed valitsevad ja juhiwad.
— See on ostu-müügi asutus, mis isit-
list kaju taga ei aja, vaid kõik ülejäägi
tarvitajale tagasi annab.
— Sellest ostetud kaup on võltsimata.
— Sellele laenatud raha kannab häid
protsenta ja toob kaju ainult tarvitajale.

— Selle eesmärk on oma kätte võtta
kõik tarbeainete jaotus ja valmistus.
— Selle liikmena olles võib igaüks
kaasa aidata hangeldamise ja omakaju
püüete taotamiseks ja majanduselu juhti-
miseks õiglasele alusele.
Ajutage ühisusi!
Astuge ühisuste liikmeks!

Nõu ja juhatus ühisuste asutamiseks annab
Eesti Tarvitajate Kesühisus

Tallinn, Eestoonia püestee 15.

G. SCHEEL & Ko.

Tallinnas.

ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

OSCAR STUDE, ekspeditsiooni äri

Peakontor: TALLINNAS, Suur Brookus-
mägi nr. 14.

OSAKONNAD

Pärnus, Pühawaimu tän. nr. 8. Telefon nr. 93.

Walgas, (Eesti), Allee tän. nr. 5-a. " nr. 139.

Tartus, Jaani tän. nr. 24. " nr. 635.

Telegr. aadress igas kohas: „Studeos“.